

Hoe goede doelen bedrijven vinden

Kinderen van de Tsunami

Door Jan Bom

Dans, muziek, toneel. De kinderen van de Tsunami krijgen een echt leven aangeboden.

Goede Doelen voor kinderen doen het altijd goed. Nieuw is de aansluiting met het bedrijfsleven. Er is een speurtocht gaande naar geschikte partners. SOS-Kinderdorpen vond een bondgenoot in Numico/Danone. Samen bouwden ze familiehuizen voor de weeskinderen van de Tsunami, in Indonesië.

Probeer het vooraf maar eens te bedenken. Hoe kijken kinderen die de Tsunami overleefden, maar hun ouders door de vloedgolf verloren? Lachen ze? Maken ze grappen? Spelen ze? Arme weeskinderen? Je kunt het niet verzinnen. De kinderen van de Tsunami hebben dikke, vette lol. Met z'n allen. Het is zoeken naar momenten waarop de blik even naar binnen slaat. Die is er soms, maar kan net zo goed verklaard worden uit podiumangst, want de kinderen moeten een show verzorgen voor hoge gasten uit het buitenland. Het is een voorstelling die uren duurt. Met zang, dans, toneelstukjes. Is het dan gek dat je even vertwijfeld omhoog staart, uit angst dat je de tekst van dat lange lied niet meer helemaal weet? Of al die pasjes van die complexe Indonesische begroetingsdans? Een teder moment van verwerking is er, wanneer twee broertjes samen verkoeling zoeken, op de witte tegels. De een legt zijn hand op het hoofd van de ander. Zo liggen ze samen, even, stil tegen elkaar. Ze zijn alle spektakel om hen heen vergeten. Waar denken ze aan?

Vol vlaggen

Het SOS Kinderdorp in Medan hangt vol vlaggen. Uit Nederland zijn hoge gasten ingevlogen. De Nederlandse directie en het bestuur van SOS-Kinderdorpen zelf natuurlijk, die geld inzamelden voor de huizen waarin de kinderen nu wonen. Tien weeskinderen per bungalow bij elkaar, met een moeder, die er alles aan te doet om een gezinnsfeer te scheppen. Daar zullen ze wonen tot ze gaan trouwen, afgestudeerd zijn, op eigen benen kunnen staan. Maar het goede doel nam ook een gloednieuwe zakenpartner mee, Numico,

die ook drie huizen financierde. En de twee klassen voor de peuters. En projecten voor kinderen in omliggende dorpen, die nog wel een ouder hebben, maar heel arm zijn. Er is geen geld voor peuteropvang of basisonderwijs. In zo'n desa spelen twee jongetjes met een opgeschilderde autoband, die in een boom is gehangen. Dat is hun klautertoestel. De peuters zingen om het hardst in een voormalige geitenstal, en dat kun je nog ruiken. Wat rieten kleden op de aangestampte kleivloer. Kistjes met boekjes. Uitzicht op de sawa's. Dat is alles. Tussen de groene rijststengels staat een vrouw stil, de voeten diep in het water. Zong zij dit lied ook, vroeger?

Muur van water

Nadat de vloedgolf op die tweede kerstdag in het jaar 2004 over de kop van Sumatra sloeg, was de Indonesische directeur van SOS-Kinderdorpen er als eerste hulpverlener bij om zijn diensten aan te bieden. "Maar niet als enige", corrigeert Gregor Nitihardjo (1964) bescheiden. "Ik zat in het eerste vliegtuig naar Atjeh, samen met UNICEF." Hij had geen flauw idee wat hem te wachten stond. Zouden kinderen de ramp overleefd hebben? Wat doen kinderen op een zondagochtend om negen uur? Dat was het moment waarop de muur van water hele dorpen plat sloeg. Wat zou hij daar kunnen doen? Nitihardjo herinnert zich: "Pas drie dagen reizen na de Tsunami waren we daar. We hebben meteen meegeholpen om de vluchtelingenkampen op te zetten. Met het doel de kinderen te beschermen. Maar alles en iedereen was uit elkaar geslagen. Heel wat kinderen hadden het overleefd, omdat ze buiten aan het spelen

Putten onderhoudt twee kindertehuizen

Door Mehmet Ülger

Millenniumdoel 2:

In 2015 volgen alle kinderen in alle landen basisonderwijs.

waren. Soms waren ze net op hogere delen aan het spelen geweest. Soms zijn er zelfs door de vloedgolf opgetild en naar de heuvels gespoeld. Het vinden en samenbrengen van kinderen en ouders, dat was ons eerste doel. Dat proces heeft maanden geduurd. We hebben de kinderen begeleid door heel veel met ze te praten. Te tekenen ook. Die uitingen waren heel bijzonder. Je zou tekeningen van het water verwachten, maar nee. Heel veel helikopters. Die allereerste militairen die arriveerden. Dat lawaai, dat had indruk gemaakt. De verwerking heeft heel lang geduurd. En nog zijn er kinderen die hun angst voor water niet hebben overwonnen. Ze zien het als een moordenaar, een monster, de hel. Ze houden er niet van om zich te wassen. Ze zullen waarschijnlijk nooit meer leren dat de zee ook je vriend kan zijn, die je vis brengt.

Heel wat van de kinderen hier komen van een eiland voor de kust van Atjeh. Van deze groep zijn er kinderen naar dit nieuwe SOS-kinderdorp gebracht. Medan ligt ver van hun eiland vandaan, ver ook van de zee. Ze weten dat ze hier veilig zijn."

Ook zijn eigen ervaringen waren anders dan wat hij had verwacht. Nitihardjo: "De stank. Al die dode mensen. Er is geen ontsnappen aan. Waar je ook loopt, wat je ook doet. Die geur neem je met je mee. Mijn vrouw rook het aan me, toen ik weer thuis was. Ik kon zelfs geen soep meer eten, waarvan het recept een beetje leek op de streekgerechten uit Sumatra. Dat heeft nog zeker twee, drie maanden geduurd." Hoe ziet hij dat weeskinderen een terugslag hebben? "Wanneer ze stil zijn, in zichzelf gekeerd. De droevige gezichten, wanneer ze in het kinderdorp arriveren. Ze vertellen niet alles, alleen wanneer ze hoofdpijn hebben. Maar de moeders letten daar heel goed op. Dat is in hun opleiding meegenomen. En het is ook wel zo: kinderen accepteren een situatie. Het is zoals het is. Ze gaan verder. Daarom zie je vandaag gelukkige gezichten."

Iedere hulporganisatie zou zich een Nitihardjo wensen. Nadat hij de weeskinderen onderdak had geboden, sloeg hij een brug naar het

Twoe kindertehuizen met ongeveer tweehonderd kinderen en een *familyhome* in het Oekraïense L'viv, tweehonderd kilometer van de Poolse grens, zijn volledig afhankelijk van financiële steun de stichting Hart voor Oost-Europa uit Putten. "Dankzij de hulp uit Nederland kregen de kinderen aandacht en liefde", zegt Allah. Ze is directrice van een van de twee kindertehuizen. "Nu kunnen we het salaris van de leidsters betalen, het gebouw onderhouden, en het allerbelangrijkste: de kinderen onderhouden. Ze hebben schone kleren, warme maaltijden en aandacht."

De stichting Hart voor Oost-Europa is eind jaren tachtig opgericht. Deze stichting verleende voornamelijk hulp aan kinder- en bejaardentehuizen in Oost-Europese landen, zoals Roemenië, Hongarije en Polen. "Aanvankelijk zijn we begonnen met hulptransporten naar deze landen te organiseren", zegt stichtingsvoorzitter Bert Dekker. Sinds 1996 is de stichting voornamelijk actief in Oekraïne. En met een zeer effectieve werkwijze. "In plaats van dure hulptransporten gingen we met geld richting Oekraïne. Alles wat we nodig hadden, konden we daar veel goedkoper aanschaffen. Ook de plaatselijke bevolking profiteert ervan. We hebben bijvoorbeeld een aardappelproject opgezet, waardoor er werkgelegenheid en eten gecreëerd is voor een heel dorp. Zo help je kinderen, de plaatselijke bevolking en de middenstand. Drie vliegen in één klap", aldus Dekker. Deze effectieve werkwijze zet zich door in Nederland. "We betrekken steeds meer Puttenaren bij onze inzamelingsacties", zegt

Dekker. "Bijvoorbeeld een groep oudere vrouwen die elk jaar kerstkaarten maken en verkopen, speciaal voor de Oekraïense kinderen. Ook zijn veel midden- en kleine bedrijven betrokken bij de inzameling van geld en spullen. Daaronder een kinderledingzaak in Putten, maar ook de plaatselijke McDonald's, bedrijven die computers afstaan en scholen die onder hun leerlingen spullen verzamelen." Zo worden jaarlijks tientallen duizenden euro's bij elkaar gebracht.

De Nationale Commissie voor Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling (NCDO) verdubbelt het ingezamelde bedrag. Deze organisatie stimuleert particuliere initiatieven in Nederland die bedoeld zijn om een bijdrage te leveren aan dorpen of projecten in ontwikkelingslanden. Ook samen met Wilde Ganzen zijn er al heel veel kindertehuizen en projecten voor dakloze kinderen opgezet. www.ncdo.nl www.wildeganzen.nl

Dene en zijn broertje. De weeskinderen zoeken een moment troost bij elkaar. Eerst stierf hun vader. Toen hun moeder, zwanger van het vijfde kind.

Millenniumdoel 4:

Het sterftcijfer van kinderen onder de vijf jaar is in 2015 in elk ontwikkelingsland teruggedrongen met tweederde ten opzichte van 1990.

bedrijfsleven. Hij had veel meer handen nodig. En geld. Hij vond steun bij de grootste fabrikant van babymelk in Indonesië, een dochter van Numico, die met het eigen merk Nutricia ook in de gordel van smaragd aanwezig is. De ene dochter richt zich op de onderkant van de markt, Nutricia is duurder en bedient het topsegment.

Met z'n allen zitten ze nu op de eerste rij, als ergasten. De nieuwe Duitse topman Christian Neu van Danone, die het partnerschap van Numico (met het programma Supporting Lives) en SOS-Kinderdorpen en passant met het hele concern overnam. De medewerkers van de Indonesische dochters van Numico/Danone krijgen veel eer. Ook als het lint plechtig wordt doorgesnoept en een regen van bloemblaadjes op de gasten valt. Een groot bord vermeldt de namen van de bedrijven die meehielpen het nieuwe dorp te stichten. Ook het Nederlandse bouwbedrijf Heijmans staat erbij, die niet bouwde, maar wel expertise ter beschikking stelde.

Hoog in de lucht

Directeur Nederland van SOS-Kinderdorpen Albert Jaap van Santbrink begeleidt zijn bestuur. Hij laat de gemeenschapsprojecten zien en steekt een meisje hoog in de lucht, dat giert van de pret. Een ietsje zwaardere juf van de school wil ook en springt hem in de armen. Dat levert een heel erg leuke foto op, voor het thuisfront.

Hoe kreeg hij het voor elkaar, zo'n vette vis als Numico te vangen? Van Santbrink schetst de veranderingen binnen zijn organisatie. "Ik heb een commerciële achtergrond en ervaring in en met het bedrijfsleven. Onder andere als consultant en als directeur van FC Utrecht waar ik skyboxen en business seats heb verkocht. Inmiddels ben ik vijf jaar directeur van SOS-Kinderdorpen. De organisatie is de laatste jaren flink gegroeid. Er zijn meer mensen met een achtergrond in het bedrijfsleven komen werken en dat merk je. Zij spreken de taal van de marketingmanagers en kennen de cultuur die bij veel bedrijven heerst. Dat praat heel makkelijk. Het merendeel van de medewer-

Kinderdoelen meest transparant

De jury van de Transparant Prijs 2007 heeft War Child uitgeroepen tot overall prijswinnaar. War Child hoort bij de grote goede doelen en richt zich tot kinderen als oorlogslachtoffer. Net4Kids won in de categorie middelgroot. (Dit fonds kreeg pas nog versterking van Ton aan de Stegge, de CEO die krantenconcern PCM vele miljoenen armer achterliet, na het vertrek van hedge fund Apax. Dit goede doel garandeert dat 100 procent van de donatie naar het te steunen project gaat, maar heeft geen CBF-keur).

Stichting Liliane Fonds bleek de sterkste stijger. Dit goede doel helpt kinderen in arme landen die een handicap hebben. Ambassadrice is Wieke Biesheuvel, oud-columniste van P+. De Stichting Weeshuis Sri Lanka kreeg ook een eervolle opmerking "omdat zij bewijst dat ook een hele jonge stichting een transparant jaarverslag kan opstellen".

De prijs is oorspronkelijk een initiatief van PricewaterhouseCoopers en de Donateursvereniging. Vanaf 2007 wordt De Transparant Prijs georganiseerd in samenwerking met de Stichting Civil Society (SCS). Er waren 173 inzendingen. www.transparantprijs.nl

kers is ook jong, leergierig en bereid goed naar de klanten te luisteren."

Maar dat weet niet iedereen. In het veld van goede doelen voor kinderen had SOS-Kinderdorpen toch een wat stoffig imago gekregen. Het concept om de Duitse en Oostenrijkse wezen van de Tweede Wereldoorlog een huis te bieden, blijkt een halve eeuw later nog steeds te werken. Maar heel sexy is het niet, als je het afzet tegen de popsterren van WarChild. Of het coole engagement van KidsRights en Net4Kids.

"Maar die degelijke kandidaten van ons is voor bedrijven wel een positief punt", zegt Van Santbrink. "Wat we doen, is beproefd, bewezen. We kunnen laten zien dat het werkt. *What you see is what you get*. Hier in Indonesië worden we rondgereden door een chauffeur die zelf als wees in een van de oudere SOS-Kinderdorpen kwam te wonen. Nu werkt hij voor ons. Zo zijn er meer. "Het stond niet bij voorbaat vast dat Numico voor ons zou kiezen. Er is een pitch georganiseerd, waarin wij ons moesten presenteren als een van de mogelijke kandidaten. We hebben toen de aandacht gevestigd op het feit dat we al zestig jaar kinderen helpen en dus als initiatief heel duurzaam zijn. Dat wij hier in Nederland geld verzamelen, maar dat de dorpen door loka-

le collega's worden beheerd, die de eigenaar zijn. Onze mensen daar wilden bovendien heel graag samenwerken met de dochterorganisaties van Numico zelf in Indonesië. Nitihardjo werkte al samen met Indonesische medewerkers van een dochter van Numico, aan het eerste weeshuis voor de kinderen van de Tsunami. Dat laatste argument heeft ook zwaar gewogen, heb ik begrepen. Je biedt als goed doel een complete infrastructuur in 37 landen aan, zodat een hoofdkantoor enthousiast kan participeren, maar ook lokale medewerkers van lokale dochterbedrijven, op alle continenten."

Kunnen Nederlandse medewerkers van bedrijven dan ook een maand als vrijwilliger in een SOS-kinderdorp gaan werken?

"Nee. En zeker niet als moeder. De band met de kinderen mag niet doorbroken worden. We hebben wel behoefte aan kennis, aan deskundigen die in uitwisselingsprogramma's onze mensen kunnen ondersteunen. Fortis doet dat nu, met een aantal leiderschapsprogramma's in Kenia en Tanzania. In Kenia, waar een *vocational training center* is, worden docenten bijgeschoold door medewerkers van Heijmans. Deze internationale uitwisseling is ook voor hen interessant. Het gaat overigens om een

zeer klein aantal mensen dat hier bij betrokken is, en die er zelf natuurlijk ook veel van leren.” En die partnerschappen, leveren die ook geld op? “Vorig jaar bijna twee miljoen euro. We wierden in 2001 een totaal bedrag van zes miljoen euro in. Vorig jaar is dat gestegen naar bijna vijftien miljoen. Toch denken we dat het nog beter kan. Bedrijven zouden nog meer kunnen doen. Wanneer ieder bedrijf 1 procent van de netto winst zouden bestemmen aan projecten van hulporganisaties, dan zouden we zoveel meer kunnen helpen en doen in de strijd tegen armoede.”

Maar hulporganisaties kunnen toch nooit alle wezen en alle verlaten kinderen van deze wereld herbergen? Alleen al het aidsdrama in Afrika, waar in sommige landen een hele generatie wordt weggeslagen. “Wij selecteren heel streng. Als kinderen ook maar even bij andere familieleden kunnen blijven, dan heeft dat onze voorkeur. Als ze maar in hun eigen omgeving kunnen blijven, dat is het allerbeste. Daar geven we ook steun aan, door middel van projecten in de gemeenschap. Wie uiteindelijk in een SOS-Kinderdorp komt, heeft echt he-le-maal niemand meer, die voor hem of haar kan zorgen. Maar het is waar. Er

Directeur Albert Jaap van Santbrink van SOS-Kinderdorpen: “Er zijn meer dan honderd miljoen wezen wereldwijd. Dan beconcurreren je elkaar niet, als goede doelen.”

zijn heel veel wezen. Het gaat om meer dan honderd miljoen kinderen wereldwijd. Er is zoveel hulp nodig, dat organisaties die zich op kinderen richten niet met elkaar concurreren. Het komt dan ook nooit voor dat wij elkaar voor de voeten lopen. Ja, als het gaat om die euro van de gevers, dan zijn we concurrenten. Niet als het gaat om het geven van hulp aan kinderen.”

albertjaap@soskinderdorpen.nl
www.soskinderdorpen.nl
www.supportinglives.org

Advertentie

Kinderarbeid en zwerfkinderen

Niet alleen ondernemers richten zich op kinderen, ook vakbonden doen dat. Al heel lang zelfs. Een van de meest in het oog lopende programma's van de FNV richt zich op kindarbeiders: 'Stop Kinderarbeid'. Deze zomer maakte de vakcentrale een onderzoek bekend, waardoor het voor bedrijven makkelijker wordt kinderarbeid 'in de keten' te herkennen. Werkgeversorganisatie VNO-NCW is er positief over.

Volgens FNV-medewerker Mario van de Luijtgaarden is Organic Exchange een uitstekend voorbeeld voor andere bedrijfstakken. Deze organisatie is actief in zes 'katoenlanden' en signaleert waar kinderen meehelpen om katoenzaden te pluizen. Voor bedrijven ziet Van de Luijtgaarden veel positiefs in het SA 8000-controlesysteem. Dan controleren onafhankelijke externe deskundigen bij producenten in verre landen (en onderaannemers) of afspraken over kinderarbeid echt worden nageleefd.

De medewerker van FNV Mondiaal is ook privé betrokken geraakt bij het lot van weeskinderen. Een aangrijpend werkbezoek aan Zimbabwe leverde een nieuw goed doel op. Op 20 november vorig jaar, de Internationale Dag van de Rechten van het Kind, lanceerde hij met collega's de stichting Vrienden van Nehanda.

Ze richten zich in eerste instantie op het opvanginstituut Nehanda, dat zo'n 180 zwerf- en straatkinderen huisvest. In Zimbabwe is de armoede schrijnend, stelt Van de Luijtgaarden. De werkloosheid is hoog (80 procent) evenals de repressie. “President Mugabe en zijn regeringspartij ZANU-PF lijken bereid de economische groei, het welzijn van de bevolking en het internationale aanzien van Zimbabwe op te offeren aan het behoud van de macht. En binnen deze interne strijd blijken de kinderen te worden vergeten.” Kind-zijn in Zimbabwe is allesbehalve gemakkelijk, zag Van de Luijtgaarden. “Kinderen worden aan het werk gezet in huishoudens, fabrieken en op landerijen. In de landbouw is zo'n 10 procent van de werknemers jonger dan zestien jaar. Als gevolg van de 'schoonmaakoperatie', die Mugabe in mei 2005 begon, zijn

er nog meer kinderen uit de scholen gejaagd. Hun ouders kunnen het lesgeld niet meer opbrengen. Inmiddels volgt slechts 65 procent van de Zimbabwaanse kinderen nog onderwijs. Door deze barre situatie zijn dreigen talloze zwerf- en weeskinderen tussen wal en schip te raken. Ze bedelen op straat, leven in kartonnen dozen.” De stichting Vrienden van Nehanda wil de leefomstandigheden verbeteren van de kinderen en hun begeleiders op het Nehanda Instituut, zo'n vijftien kilometer buiten de Zimbabwaanse hoofdstad Harare. www.vriendenvannehanda.nl
www.stopkinderarbeid.nl